

Nieuwsbrief PFR Updates

Nummer 22, 2023

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1571](#) 17-11-2023

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:2686](#) 14-11-2023

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:2684](#) 14-11-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:9256](#) 02-11-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:3615](#) 02-11-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:9438](#) 21-09-2023

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:16146](#) 26-10-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:7384](#) 23-10-2023

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:6694](#) 19-09-2023

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2023:5617](#) 26-07-2023

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2023:5615](#) 26-07-2023

RECHTSPRAAK

Bewind en mentorschap ondanks volmacht in levenstestament.

Feiten

De zoon is het jongste kind van de moeder. De vader is overleden. Uit een eerder huwelijk kreeg de moeder zeven kinderen, allen belanghebbenden. Moeder heeft bij testament de zoon volmacht gegeven, als zij niet ten volle in staat is, om namens haar te beslissen. In 2021 heeft een arts vastgesteld dat de moeder niet wilsbekwaam is. Ze heeft Alzheimer. Na een brand in haar woning in 2021 verbleef de moeder bij de zoon en diens zoon. Sinds juli 2022 verblijft de moeder in een zorgcentrum.

Bij beschikking van 2 december 2022 zijn de goederen van de zoon onder bewind gesteld wegens verkwisting of schulden. Dit bewind is opgeheven bij beschikking van 24 oktober 2023.

Omvang van het geschil

Bij de bestreden beschikkingen zijn een bewindvoerder en een mentor benoemd. Verzoekers verzoeken het bewind en het mentorschap van de moeder op te heffen, dan wel om de zoon of een andere kind te benoemen tot bewindvoerder en mentor. De zorginstelling verzoekt de bestreden beschikkingen te bekrachtigen.

Motivering van de beslissing

Onderwerp van discussie is wie de moeders belangen dient waar te nemen, nu zij wilsonbekwaam is.

De zoon stelt dat hij bij testament volmacht heeft gekregen om namens de moeder te beslissen. En anders dient de voorkeur van de moeder te worden gevolgd dat de bewindvoerder/mentor haar zoon wordt, dan wel een ander kind.

Het hof oordeelt dat de belangen van de moeder onvoldoende worden beschermd als de zoon haar zou vertegenwoordigen. Dat blijkt uit de periode dat de moeder bij de zoon woonde. Dit zorgde voor spanningen tussen hen. De moeder is meermaals dwalend over straat

aangetroffen en door de politie thuisgebracht. Aangezien het verblijf van de moeder bij de zoon niet langer veilig werd gevonden en de zoon en de moeder onvoldoende voor hulp openstonden, werd een inbewaringstelling noodzakelijk geacht. De zoon was deels bij het gesprek bij de ggz aanwezig maar slecht aanspreekbaar. Sinds de plaatsing van de moeder in de zorginstelling is er beperkte betrokkenheid en bereikbaarheid van de zoon, alsmede beperkte bereidheid van hem tot overleg en samenwerking met het zorgcentrum. Wellicht had hij valide redenen om niet aanwezig te zijn bij het multidisciplinair overleg met het zorgcentrum, de zitting over de rechterlijke machtiging en de afspraak met het zorgcentrum, maar bij de vervulling van de volmacht is zijn aanwezigheid of bereikbaarheid noodzakelijk. Ook is het belangrijk dat hij op de hoogte is van de situatie van de moeder. Het hof blijkt tevens dat de zoon de moeder weinig bezoekt. Voorstelbaar is dat de bezoeken emotioneel zijn voor beiden. Maar de afstand en het niet op de hoogte zijn van de situatie maakt de zoon ongeschikt als belangenvertegenwoordiger. Van een inspanning om meer betrokken te zijn is niet gebleken.

Het hof concludeert dat voorbij dient te worden gegaan aan het testament en dat bewind en mentorschap noodzakelijk zijn om de belangen van de moeder waar te nemen. Het hof zal het verzoek afwijzen tot opheffing van het bewind en mentorschap.

Ingevolge artikel 1:435 lid 3 BW wordt bij benoeming bewindvoerder de voorkeur van de rechthebbende gevolgd, tenzij redenen zich hiertegen verzetten. Als lid 3 niet van toepassing is en de rechthebbende geen levensgezel heeft, bepaalt lid 4 dat bij voorkeur een direct familielid wordt benoemd. Artikel 1:452 BW is vergelijkbaar inzake een mentor.

Het hof oordeelt dat voorbij dient te worden gegaan aan de testamentaire en de wettelijke voorkeur voor een kind. Het verzoek om de zoon te benoemen tot mentor en bewindvoerder wordt afgewezen. Beslissingen over de moeder dienen zorgvuldig en snel te worden genomen door iemand die haar situatie kent en kennis van zaken heeft. De zoon vindt het lastig op de hoogte te blijven hiervan. Hij komt niet alle afspraken na en is niet goed bereikbaar voor de hulpverleners.

Zijn broers en zussen zijn tot bewindvoering en mentorschap bereid maar het hof twijfelt over hun geschiktheid. Er is tussen hen en de moeder brouille en het contact is afgenomen. De betrokken instanties beschikten niet over hun gegevens toen de moeder 24-uurs zorg nodig had. Ook na haar plaatsing in het zorgcentrum, meldden zij zich niet bij hen en noch werden zij daar gezien. Evenmin verschenen zij ter zitting.

Beslissing

Het hof bekrachtigt de bestreden beschikkingen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 14-11-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:2684

Zaaknummer: 200.320.454/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Partneralimentatie. Het nieuwe artikel 1:157 lid 4 BW van toepassing verklaard en uitgelegd.

Feiten en omstandigheden

De man en de vrouw zijn op 5 december 2012 een geregistreerd partnerschap aangegaan. In 2013 is hun enig kind geboren. Begin 2017 is hun geregistreerd partnerschap ontbonden en is de beschikking ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand. In het ouderschapsplan hebben zij co-ouderschap afgesproken.

De man verzoekt een verklaring voor recht dat aan de verplichting van de vrouw tot het aan hem verstrekken van levensonderhoud op 20 juli 2021, dan wel op een door de rechtbank vast te stellen datum, een einde is gekomen. De man baseert zijn verzoek op het tot 1 januari 2020 geldende recht. Hoewel uit het kortdurende partnerschap een kind is geboren, waardoor de alimentatieplicht in beginsel twaalf jaar duurt, stelt hij dat in zijn situatie de regel moet worden toegepast dat de duur gelijk is aan de helft van de duur van het partnerschap, nu het partnerschap minder dan vijf jaar heeft geduurd (namelijk iets langer dan 4 jaar en 3 maanden). De ratio dat na een kortdurend partnerschap waarin kinderen zijn geboren moet worden uitgegaan van behoefte van de verzorgende partner, omdat deze als gevolg van de dagelijkse zorg voor een of meer jonge kinderen niet dan wel niet voldoende in staat is om met arbeid inkomen te verwerven, is in deze situatie niet aan de orde: de man wordt niet door de dagelijkse zorg voor een jong kind beperkt in zijn vermogen om met behulp van arbeid inkomen te verwerven.

De vrouw heeft een referteverklaring ingediend, waaruit blijkt dat zij kennis heeft genomen van het verzoek van de man, dat geen verweer zal worden gevoerd en dat zij er geen bezwaar tegen heeft dat de rechtbank reeds voor afloop van de verweertermijn zonder mondelinge behandeling beslist op het verzoek van de man.

Beoordeling en motivering

De rechtbank is van oordeel dat ook al heeft de vrouw geen verweer gevoerd, zij ambtshalve het verzoek van de man niet slechts marginaal, maar inhoudelijk volledig dient te beoordelen.

Immers, de gevraagde verklaring voor recht zal gevolgen (kunnen) hebben voor het recht van de man op een uitkering op grond van de Participatiewet, en aldus tot een grotere belasting (kunnen) leiden van de algemene middelen. Aldus gaat het om een groter belang dan alleen dat tussen partijen; de beslissing daarover staat niet ter vrije beschikking van partijen. Om die reden heeft de rechtbank een mondelinge behandeling bevolen, en partijen daartoe opgeroepen.

De man heeft zich beroepen op de alimentatiewetgeving, zoals die gold tot 1 januari 2020, kennelijk aanknopend bij het tijdstip waarop zijns inziens de alimentatieverplichting waarover het in deze procedure gaat, is ingegaan – de datum van beëindiging van het geregistreerde partnerschap, zijnde 28 maart 2017 – welk tijdstip is gelegen voor 1 januari 2020. Nu het verzoek na 1 januari 2020 is ingediend, is in beginsel de wetgeving van na 1 januari 2020 op het verzoek van toepassing. In het overgangsrecht is een ‘eerbiedigende werking’ opgenomen en die bepaalt dat de oude wet van toepassing blijft op uitkeringen tot levensonderhoud die voor 1 januari 2020 door de rechter zijn vastgesteld of tussen partijen zijn overeengekomen, en op verzoeken tot vaststelling of wijziging van een uitkering tot levensonderhoud, wanneer het inleidend verzoek voor 1 januari 2020 is ingediend.

Uit de stukken blijkt dat door de rechter geen partneralimentatie is vastgesteld. Evenmin is een dergelijk bedrag tussen hen overeengekomen. Het aan de ontbindingsbeschikking gehechte convenant vermeld onder ‘alimentatie en pensioen’ onder meer:

‘1. Partijen beschikken ieder over voldoende inkomsten uit arbeid om zich in het eigen levensonderhoud te voorzien. Zij maken daarom over en weer geen aanspraak op een uitkering ten titel van het levensonderhoud ten laste van de ander.’

Gelet op het vorenstaande moet worden vastgesteld dat er geen sprake is van een vóór 1 januari 2020 door de rechter vastgestelde of door partijen overeengekomen uitkering tot levensonderhoud, en het verzoek is na 1 januari 2020 ingediend, zodat er geen grondslag bestaat om de oude wet toe te passen. Dat het geregistreerd partnerschap al wel voor 1 januari 2020 is beëindigd maakt dat niet anders. De rechtbank gaat daarom uit van de wet zoals die geldt sinds 1 januari 2020.

Een verplichting tot partneralimentatie eindigt van rechtswege na het verstrijken van een termijn die gelijk is aan de helft van de duur van het huwelijk (of geregistreerd partnerschap), met een maximum van vijf jaar (art. 1:157 lid 1 BW). Artikel 1:157 lid 4 BW (ook van toepassing op ex-partners na ontbinding van een geregistreerd partnerschap, art. 1:80e lid 1 BW) bepaalt dat:

‘In afwijking van het eerste (...) lid eindigt een verplichting tot het verstrekken van

levensonderhoud niet eerder dan op het tijdstip waarop de uit het huwelijk van de echtgenoten geboren kinderen de leeftijd van twaalf jaar hebben bereikt.’

Bij toepassing van de hoofdregel zou de alimentatieverplichting van de vrouw jegens de man zijn geëindigd op 23 mei 2019. Aangezien de huidige wetgeving toen nog niet van toepassing was, zou het daadwerkelijke einde van de verplichting in die situatie niet eerder zijn vastgesteld dan op de datum van inwerkingtreding van de huidige wetgeving, dus op 1 januari 2020. Wanneer wordt vastgesteld dat zich de uitzonderingssituatie voordoet, zal de alimentatieverplichting duren tot 2025. De man heeft dus belang bij zijn verzoek.

De tekst van het nu geldende artikel 1:157 lid 4 BW is vrij dwingend geformuleerd. De feitelijke verdeling van de zorg voor de kinderen tussen de ex-partners – en of sprake moet zijn van een verband tussen die zorgverdeling en de behoefte aan alimentatie – wordt in het artikellid niet als (nadere) grondslag van deze uitzondering op de hoofdregel benoemd. De wet lijkt aldus te bepalen dat voor elke situatie waarin uit een huwelijk/geregistreerd partnerschap kinderen zijn geboren de in artikel 1:157 lid 4 BW genoemde verlengde duur van de partneralimentatie geldt.

Voormelde tekstuele uitleg van genoemd artikellid verhoudt zich echter slecht met de uit de wetsgeschiedenis blijkende bedoeling die de wetgever had met de recente wijziging van de regeling van de partneralimentatie. Uit die wetsgeschiedenis blijkt immers dat de wetgever een grotere economische zelfstandigheid van ex-partners heeft willen stimuleren, en om die reden de duur van partneralimentatie (en dus de financiële afhankelijkheid van een ex-partner) heeft willen beperken. Alleen in gevallen dat de mogelijkheid om in eigen levensonderhoud te voorzien werd beperkt als gevolg van omstandigheden, die rechtstreeks met het beëindigde huwelijk of partnerschap samenhangen, werd op de nieuwe (verkorte) alimentatieduur een uitzondering gemaakt. Een van die omstandigheden is dan het feit dat uit het huwelijk of het partnerschap een kind of kinderen is/zijn geboren. Het zal dan – in de lijn van de bedoeling van de wetgever – wel moeten gaan om een situatie waarin het belang van het kind/de kinderen met zich brengt dat een ouder in het voorzien in eigen levensonderhoud wordt beperkt. Dat zal met name het geval zijn wanneer de alimentatiegerechtigde voor het kind/de kinderen de zorg heeft. In de memorie van toelichting op de Wet herziening partneralimentatie (*Kamerstukken II 2014/15, 34231, nr. 3*) wordt ook nadrukkelijk de zorg voor een kind als grondslag van de in lid 4 van artikel 1:157 BW opgenomen uitzondering genoemd (p. 14 en 22).

De rechtbank is van oordeel dat bij het beantwoorden van de vraag of zich de in artikel 1:157 lid 4 BW opgenomen uitzondering voordoet, zal moeten worden bezien of, en zo ja in welke mate, de omstandigheid dat uit het geregistreerd partnerschap van de man en de vrouw een

kind is geboren, in de weg staat aan de mogelijkheid van de man (als alimentatiegerechtigde) om in eigen levensonderhoud te voorzien. Daarbij is de feitelijke zorgverdeling tussen de man en de vrouw van belang. De man heeft aangegeven, dat de gelijke zorgverdeling nog steeds wordt aangehouden, maar dat het wel voorkomt dat de minderjarige wat minder vaak bij hem is. De man heeft na de ontbinding van het geregistreerd partnerschap nog enige tijd in loondienst gewerkt en was toen in staat om in zijn levensonderhoud te voorzien. Daarna heeft hij enige tijd als zelfstandige gewerkt. Sinds 3 maart 2022 ontvangt hij een uitkering op grond van de Participatiewet. Dat laatste is een gevolg van bij hem bestaande psychische problematiek, die werken voor hem op dit moment onmogelijk maakt. De daarmee verbonden verplichting om werk te zoeken is voor hem opgeschort tot maart 2024. Op grond van deze gegevens stelt de rechtbank vast dat de omstandigheid dat de man deels voor de minderjarige zorgt er voor hem niet aan in de weg stond en staat om door middel van arbeid in zijn levensonderhoud te kunnen voorzien. Dat hem dat op dit moment toch niet lukt hangt niet samen met die zorg, maar met andere omstandigheden, die met de persoonlijke situatie van de man zelf samenhangen.

Het vorenstaande betekent dat de man met juistheid stelt dat de in artikel 1:157 lid 4 BW genoemde uitzondering op de algemene regel dat een verplichting tot partneralimentatie van rechtswege eindigt na het verstrijken van een termijn die gelijk is aan de helft van de duur van het geregistreerd partnerschap, op de situatie van de man en de vrouw in deze zaak niet van toepassing is. Op grond van de genoemde algemene regel is de verplichting tot partneralimentatie (van de vrouw jegens de man) geëindigd op 1 januari 2020.

Conclusie

Het verzoek van de man wordt toegewezen. De rechtbank verklaart voor recht dat aan de verplichting van de vrouw tot het aan de man verstrekken van levensonderhoud op 1 januari 2020 een einde is gekomen. Een dergelijke verklaring leent zich er niet voor uitvoerbaar bij voorraad te worden verklaard.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 23-10-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:7384

Zaaknummer: C/02/408483 / FA RK 23-1760

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kinderalimentatie. Onvoldoende aangetoond dat de wijziging van omstandigheden rechtens relevant is en maakt dat de kinderalimentatie dient te worden gewijzigd.

Feiten en omstandigheden

Partijen waren gehuwd en kregen in 2009 een dochter. In 2013 is de echtscheiding uitgesproken en ingeschreven. Op grond van het ouderschapsplan heeft de dochter haar hoofdverblijfplaats bij de vrouw. In het echtscheidingsconvenant hebben partijen afspraken gemaakt over de kinderalimentatie, waarin zij uitgaan van evenredigheid met een minimumbijdrage van € 25 per maand en van een wijziging van de bijdrage van een van partijen indien de draagkracht van een van hen wijzigt.

In 2020 is het verzoek van de vrouw om vervangende toestemming voor een verhuizing van haar met de dochter en haar verzoek om wijziging van de zorgregeling, afgewezen. In hoger beroep heeft het hof aan de vrouw alsnog vervangende toestemming verleend om met ingang van het schooljaar 2021-2022 te verhuizen en een zorgregeling vastgesteld. In 2023 hebben partijen de zorgregeling in onderling overleg gewijzigd.

De man heeft de rechtbank, voor zover hier van belang, verzocht te bepalen dat de vrouw met ingang van 27 september 2018 kinderalimentatie moet betalen en dat zij het bedrag dat de man onverschuldigd heeft voldaan van 28 juni 2013 tot 28 augustus 2018 van € 25 per maand, derhalve in totaal € 1.575 volledig aan hem dient terug te betalen. De rechtbank heeft in de bestreden beschikking geoordeeld dat niet vast is komen te staan dat er sprake is van een rechtens relevante wijziging van omstandigheden sinds het vaststellen van de kinderalimentatie in het echtscheidingsconvenant. De man heeft in hoger beroep zijn verzoek om kinderalimentatie verlaagd. De vrouw verzoekt in hoger beroep de verzoeken van de man af te wijzen en de bestreden beschikking in stand te laten, met veroordeling van de man in de proceskosten.

Beoordeling en motivering

Wijziging van omstandigheden

De man betoogt in zijn drie grieven dat hij als gevolg van de verhuizing van de vrouw extra kosten voor de dochter maakt om betrokken te blijven bij haar leven, dat zijn inkomen is gedaald (waarbij alleen rekening dient te worden gehouden met zijn WIA-uitkering en niet met de bijverdiensten die hij zou hebben) en dat het inkomen van de vrouw eveneens is gewijzigd. Deze wijzigingen zouden er volgens de man toe moeten leiden dat hij niet langer een bedrag van € 25 per maand aan kinderalimentatie voor de dochter aan de vrouw verschuldigd is, maar dat de vrouw met ingang van 27 september 2018 een bedrag van € 144 per maand aan kinderalimentatie aan hem verschuldigd is geworden. De vrouw voert aan dat de extra kosten een keuze zijn van de man en niet noodzakelijk zijn. Daarnaast voert zij aan dat het gelet op het inkomen van de man in verhouding tot de kosten die hij voor zijn hobby maakt, onaannemelijk is dat hij hieruit geen inkomen genereert, hetgeen de man ook erkende tijdens de mondelinge behandeling in eerste aanleg. Zij heeft volgens haar geen andere inkomsten dan het door haar (opgegeven) salaris dat zij genereert uit haar dienstverband bij Brabant Zorg, dat bovendien lager is dan het geïndexeerde NBI uit 2013.

Het hof oordeelt dat ingevolge artikel 1:401 lid 1 BW een rechterlijke uitspraak of een overeenkomst betreffende levensonderhoud bij latere rechterlijke uitspraak kan worden gewijzigd of ingetrokken, wanneer zij nadien door wijziging van omstandigheden ophoudt aan de wettelijke maatstaven te voldoen. Niet in geschil is dat er sinds de ondertekening van het echtscheidingsconvenant en ouderschapsplan op 1 mei 2013 sprake is van een wijziging van omstandigheden. De vraag ligt voor of deze wijziging van omstandigheden ook rechtens relevant is en maakt dat de kinderalimentatie dient te worden gewijzigd.

Het hof is van oordeel dat geen sprake is van een rechtens relevante wijziging van omstandigheden, die maakt dat de eerder door partijen overeengekomen kinderalimentatie niet langer aan de wettelijke maatstaven voldoet.

Het enkele feit dat de man een WIA-uitkering ontvangt rechtvaardigt niet de conclusie dat hij, terwijl hij niet de hoofdverzorger is, recht heeft op een door de vrouw te betalen kinderalimentatie van € 144 per maand. Verder is in hoger beroep niet komen vast te staan dat het huidige inkomen van de man aanmerkelijk lager is dan in 2013. De man heeft ook in hoger beroep niet voldoende en concreet onderbouwd dat zijn inkomen dusdanig achteruit is gegaan dat dit een door de vrouw aan hem te betalen kinderalimentatie rechtvaardigt. Evenmin is in hoger beroep komen vast te staan dat het huidige inkomen van de vrouw aanmerkelijk hoger is dan in 2013. Gelet hierop en aangezien het NBI van de man niet aanmerkelijk is gedaald, kan dat nimmer tot de conclusie leiden dat de vrouw een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van de dochter van € 144 per maand aan de man verschuldigd is geworden.

Voor zover de man in hoger beroep in grief 1 nog heeft aangevoerd dat hij door de verhuizing van de vrouw meer kosten ten behoeve van de dochter maakt, kan dat evenmin tot een ander oordeel van het hof leiden. Vast staat immers dat de zorgregeling tussen de man en de dochter aanzienlijk is teruggebracht en dat dientengevolge de zorgkorting waar de man aanspraak op kan maken is verlaagd van 35% naar 25%. Voor zover de man, voor het eerst tijdens de mondelinge behandeling, heeft betoogd dat sprake is van behoefteverhogende kosten wordt, nog daargelaten de juistheid van deze stelling en nog daargelaten de vraag wat dit zou betekenen voor de hoogte van de kinderalimentatie, aan deze stelling als tardief voorbijgegaan. Namens de vrouw is hiertegen terecht en op goede gronden wegens strijd met de goede procesorde uitdrukkelijk bezwaar gemaakt.

Conclusie

Het hof bekrachtigt de beschikking van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 02-11-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:3615

Zaaknummer: 200.310.167_01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het arrest van de Hoge Raad van 21 april 2006 gaat over vergoedingsrechten tussen echtgenoten en vormt geen grondslag voor vergoeding tussen informeel samenlevenden. Uit het arrest van de Hoge Raad van 10 mei 2019 volgt niet dat in geval van een eenvoudige gemeenschap een vergoedingsrecht bestaat op grond van titel 7 van Boek 3 BW. Ook artikel 3:172 BW houdt niet in dat in geval van een eenvoudige gemeenschap een vergoedingsrecht bestaat.

Feiten en omstandigheden

Partijen hebben van 1999 tot begin 2018 informeel samengeleefd. Zij hadden aanvankelijk ieder een eigen woning. In 2002 heeft de vrouw haar woning verkocht en is bij de man ingetrokken. Een jaar later hebben ze een gezamenlijke woning gekocht waarin zij zijn gaan wonen. Zij hebben daarvoor een spaarzeker-hypothek afgesloten en een overbruggingslening van € 214.000. Aan de spaarzeker-hypothek is een spaarpolis genaamd 'spaarzeker-verzekering' gekoppeld. De man heeft vervolgens met de opbrengst van zijn woning de volledige overbruggingslening afgelost. In 2015 hebben partijen een notariële samenlevingsovereenkomst gesloten. De vrouw heeft de gezamenlijke woning begin 2018 verlaten en sindsdien woont de man daar alleen.

De rechtbank heeft geoordeeld dat de waarde van de spaarzeker-verzekering aan partijen ieder voor de helft toekomt. De vordering van de man ter zake van de door hem gedane investeringen in de gezamenlijke woning ter hoogte van € 149.763,23 is afgewezen door de rechtbank. De vordering van de man van € 34.932,67 ter zake van door hem te veel betaalde kosten van de huishouding over 2016 en 2017 heeft de rechtbank toegewezen.

Het hof heeft het eindvonnis van de rechtbank gedeeltelijk vernietigd en voor recht verklaard dat aan de man ten laste van de vrouw een bedrag toekomt van € 107.000 ter zake van de door de man gedane investeringen in de gezamenlijke woning. Daarnaast heeft het hof geoordeeld dat van de waarde van de spaarzeker-verzekeringspolis de man een bedrag toekomt van € 73.270. Het hof heeft de vordering ter zake van de kosten van de huishouding alsnog

afgewezen en de man veroordeeld het bedrag van € 34.932,67 dat tussen partijen was verrekend, aan de vrouw te betalen.

Ten aanzien van de investeringen in de gezamenlijk woning heeft het hof overwogen dat de woning een eenvoudige gemeenschap in de zin van artikel 3:166 BW is. Volgens het hof volgt uit het arrest van de Hoge Raad van 21 april 2006 (ECLI:NL:HR:2006:AU8938) dat bij de verdeling van de woning, de man recht heeft op vergoeding door de gemeenschap van het bedrag dat hij uit zijn privévermogen ten behoeve van de verkrijging van de woning heeft besteed. Daarbij verwijst het hof naar de zinsnede ‘over een “uit een eenvoudige gemeenschap voortvloeiend vergoedingsrecht” voor informeel samenlevenden bij investeringen in een woning’ uit rechtsoverweging 3.4 van HR 10 mei 2019, ECLI:NL:HR:2019:707. Met betrekking tot de spaarzeker-verzekeringsspolis heeft het hof overwogen dat de polis ook een eenvoudige gemeenschap is en dat de man wederom op grond van HR 21 april 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU8938 bij verdeling recht heeft op vergoeding door de gemeenschap. Tot slot heeft het hof de vordering ter zake van de kosten van de huishouding afgewezen omdat de bepaling uit het samenlevingscontract, die als grondslag voor de vordering diende, niet tot vergoeding leidt.

Cassatiemiddel

De vrouw heeft cassatie ingesteld. Zij voert aan dat het hof de arresten van de Hoge Raad van 21 april 2006 en 10 mei 2019 onjuist heeft uitgelegd. Het hof heeft uit deze arresten ten onrechte afgeleid dat een informeel samenlevende die uit zijn privévermogen een bedrag heeft besteed ten behoeve van de verkrijging van een woning in eenvoudige mede-eigendom van de samenlevenden, voor dit bedrag steeds een vergoedingsrecht heeft op de gemeenschap. De vrouw stelt dat het hof ook zijn oordeel omtrent het vergoedingsrecht van de man met betrekking tot de spaarzeker-verzekering ten onrechte op de genoemde arresten van de Hoge Raad baseert. Tot slot voert de vrouw aan dat het hof ten onrechte niet (voldoende) kenbaar is ingegaan op het beroep op verjaring dat de vrouw heeft gedaan ten aanzien van de vordering van de man tot vergoeding door de vrouw van de helft van de aflossing van het overbruggingskrediet.

De man heeft incidenteel cassatieberoep ingesteld. Hierbij wordt geklaagd over de vordering van de man ter zake van de kosten van de huishouding. Het middel richt zich tegen het oordeel van het hof dat de vrouw met haar grief is opgekomen tegen het oordeel van de rechtbank dat zij op grond van het samenlevingscontract iets verschuldigd is aan de man.

Beoordeling en motivering

Beoordeling van het middel in het principale beroep

De wet kent geen regeling voor vergoedingsrechten van informeel samenlevenden in verband met vermogensverschuivingen tussen de vermogens van de informeel samenlevenden.

Voor vergoedingsrechten van echtgenoten en geregistreerde partners in verband met vermogensverschuivingen tussen de (privé)vermogens van de echtgenoten kent de wet sinds 2012 een regeling. De mogelijkheid van zodanige vergoedingsrechten had de Hoge Raad al in zijn arrest van 12 juni 1987 (ECLI:NL:HR:1987:AC2558) erkend. In dat arrest is overwogen dat tussen echtgenoten die bij huwelijkse voorwaarden elke gemeenschap hebben uitgesloten, vergoedingsrechten kunnen ontstaan doordat de goederen die gedurende het huwelijk op naam van de een zijn verkregen, geheel of ten dele met geld van de ander zijn gefinancierd, evenals blijkens artikel 1:95 lid 2 (oud) BW (thans art. 1:96 lid 4 BW), artikel 1:96 lid 2 (oud) BW (thans art. 1:95 lid 2 BW) en artikel 1:127 BW bij een tussen echtgenoten bestaande gemeenschap ook vergoedingsrechten ten bate en ten laste van deze gemeenschap kunnen ontstaan. In zijn arrest van 10 januari 1992 (ECLI:NL:HR:1992:ZCo469) heeft de Hoge Raad in gelijke zin beslist in een geval waarin met uitsluiting van iedere gemeenschap gehuwde echtgenoten een goed op naam van beide echtgenoten hadden verkregen, terwijl het goed in overwegende mate door een van hen was gefinancierd.

In zijn arrest van 21 april 2006, dat eveneens betrekking had op een eenvoudige gemeenschap tussen echtgenoten, heeft de Hoge Raad onder verwijzing naar het arrest van 10 januari 1992 bevestigd dat iedere echtgenoot bij de verdeling van een zodanige gemeenschap recht heeft op vergoeding voor het bedrag dat hij uit zijn privévermogen ten behoeve van de verkrijging van het goed heeft besteed, en dat slechts bij uitzondering op grond van de eisen van redelijkheid en billijkheid ook recht kan bestaan op vergoeding van de waardeinstijging naar evenredigheid van ieders inbreng.

Uit de omstandigheid dat in het arrest van 21 april 2006 wordt verwezen naar het arrest van 10 januari 1992 en in dat laatste arrest wordt verwezen naar het arrest van 12 juni 1987 volgt dat de aanvaarding van de desbetreffende vergoedingsrechten tussen echtgenoten steeds haar grond vond in de analogie met de in de wet geregelde vergoedingsrechten ten bate en ten laste van de huwelijksgemeenschap.

In het arrest van 10 mei 2019 was aan de orde of een vergoedingsrecht geldend gemaakt kan worden tussen informeel samenlevenden ter zake van investeringen door de een in de woning van de ander. De Hoge Raad oordeelde dat artikel 1:87 BW niet overeenkomstig kan worden toegepast op informeel samenlevenden en dat aan de hand van het algemene verbintenissenrecht moet worden beoordeeld of ter zake van de investering in de woning die door een van hen was gedaan, jegens de ander een vergoedingsrecht geldend gemaakt kan worden. Voorts overwoog de Hoge Raad dat, nu vaststaat dat de woning uitsluitend aan de

man in eigendom toebehoort, met betrekking tot de woning geen gemeenschap in de zin van titel 7 van Boek 3 BW kan bestaan, en derhalve ook niet een uit zodanige gemeenschap voortvloeiend vergoedingsrecht. Deze laatste overweging volgt op de in de alinea ervoor weergegeven klacht van de man dat het hof van een onjuiste rechtsopvatting was uitgegaan door te oordelen dat ten aanzien van de uitsluitend aan de man in eigendom toebehorende woning tussen partijen geen gemeenschap in de zin van titel 7 van Boek 3 BW bestaat en dat voor de vrouw dus geen vergoedingsrecht op basis daarvan is ontstaan. De overweging bevat niet het oordeel dat als er wel een eenvoudige gemeenschap had bestaan, die gemeenschap de grondslag kon vormen voor een vergoedingsrecht ter zake van ongelijke bijdragen aan de financiering van het gemeenschappelijke goed.

Ook artikel 3:172 BW houdt niet in dat indien een goed toebehoort aan informeel samenlevenden gezamenlijk, en de ene partner aan de financiering van de aankoop van dat goed heeft bijgedragen voor een groter deel dan zijn aandeel in het goed, die partner jegens de ander een vergoedingsrecht heeft. Artikel 3:172 BW houdt in, voor zover hier van belang, dat deelgenoten naar evenredigheid moeten bijdragen tot de uitgaven die voortvloeien uit handelingen die bevoegdelijk ten behoeve van de gemeenschap zijn verricht. Daarbij moet het gaan om handelingen, verricht ten behoeve van onderhoud en instandhouding van het gemeenschappelijke goed. Het door een deelgenoot aangaan of aflossen van een lening ter financiering van het gemeenschappelijke goed geldt niet als een zodanige handeling.

Opmerking verdient nog dat ook in de situatie waarin informeel samenlevenden ongelijk hebben bijgedragen aan de financiering van een gemeenschappelijk goed, te gelden heeft dat aan de hand van het algemene vermogensrecht, waaronder het verbintenissenrecht, beoordeeld moet worden of een vergoedingsrecht geldend gemaakt kan worden.

Uit het bovenstaande volgt dat het hof uit de arresten van de Hoge Raad van 21 april 2006 en 10 mei 2019 een grondslag heeft afgeleid voor een vergoedingsrecht van de man ter zake van de gemeenschappelijke woning en de spaarzeker-verzekering die uit die arresten niet volgt. De klachten van de vrouw slagen dan ook.

Ten aanzien van de klacht van de vrouw over verjaring oordeelt de Hoge Raad dat het hof ten onrechte niet is ingegaan op het beroep op verjaring.

Beoordeling van het middel in het incidentele beroep

De klacht uit onderdeel 1 slaagt. Het hof heeft de grief van de vrouw kennelijk aldus uitgelegd dat het gehele oordeel van de rechtbank over de kosten van de huishouding voorlag in hoger beroep, met inbegrip van de uitleg van de samenlevingsovereenkomst. De passages in de gedingstukken laten echter geen andere uitleg toe dan dat de vrouw met haar grief niet tegen

de uitleg van de samenlevingsovereenkomst is opgekomen, maar alleen tegen de overwegingen over het bij de toepassing van die bepaling in aanmerking te nemen inkomen van de vrouw, en dat de man dit ook zo heeft begrepen.

Beslissing

De Hoge Raad volgt de conclusie van de advocaat-generaal en vernietigt het arrest van het gerechtshof 's-Hertogenbosch en verwijst het geding naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden ter verdere behandeling en beslissing.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-11-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1571

Zaaknummer: 22/00474

Rechters: G. de Groot, M.J. Kroeze, T.H. Tanja-van den Broek, F.R. Salomons en K. Teuben

Advocaten: M.A.J.G. Janssen en J. van Duijvendijk-Brand

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Afwijzing verzoek tot adoptie van een meerderjarige, geen sprake van zeer bijzondere omstandigheden die tot een uitzondering op het minderjarigheidsvereiste bij adoptie kunnen leiden.

Feiten en omstandigheden

De meerderjarige man is geboren in 1961. Op jonge leeftijd is de man uit huis geplaatst, waarna hij in een kindertehuis en een pleeggezin heeft gewoond. De vader en de moeder van de man zijn in 1995 en 2001 overleden. De vader van de ex-partner van de man verzoekt om samen met zijn vrouw de meerderjarige man te adopteren. Volgens de man heeft hij een zwaarwegend belang bij adoptie omdat hij feitelijk niemand heeft en ook geen contact meer heeft met zijn biologische familie. De man kreeg een relatie met zijn ex-partner toen hij 17 jaar oud was en heeft sindsdien een band met haar vader. De verzoeker heeft toen ook de ouderrol op zich genomen en dat is blijven bestaan na het eindigen van de relatie tussen de man en zijn ex-partner.

Beoordeling en motivering

De rechtbank stelt voorop dat adoptie een kinderbeschermingsmaatregel is. Het verzoek tot adoptie moet worden getoetst aan artikel 1:227 en 1:228 BW. Omdat de man 61 jaar oud is ten tijde van het verzoekschrift voldoet hij niet aan de minderjarigheidsvereiste in artikel 1:228 lid 1 onder a BW. Op grond van nationale wetgeving is adoptie daarom niet mogelijk.

Volgens vast jurisprudentie van het EHRM is het recht op adoptie niet een van de door het EVRM beschermde rechten. Het enkele feit dat adoptie niet mogelijk is wanneer niet wordt voldaan aan de in de nationale wetgeving vastgestelde voorwaarden, kan in beginsel niet worden aangemerkt als een ongeoorloofde inbreuk op het recht op family life van artikel 8 EVRM. Ook de Hoge Raad heeft zo beslist. Het weigeren van een adoptie kan onder zeer bijzondere omstandigheden zo'n inbreuk maken op het bestaande gezinsleven dat toch voorbij kan worden gegaan aan het minderjarigheidsvereiste. Het gaat dan om uitzonderlijke gevallen.

De rechtbank vindt dat er in dit geval geen sprake is van zo'n uitzonderlijke situatie. Hoewel

de verzoeker stelt dat de man een zwaarwegend belang heeft bij adoptie omdat hij niemand heeft, is het echter in deze tijd – waarin stiefouders en samengestelde gezinnen steeds vaker voorkomen – niet uitzonderlijk dat iemand een betere band heeft met zijn ‘sociale’ ouder dan met zijn juridische (en biologische) ouder. Volgens de rechtbank is er daarom geen sprake van zeer bijzondere omstandigheden die kunnen leiden tot een uitzondering op het minderjarigheidsvereiste bij adoptie en wijst het verzoek af.

De rechtbank begrijpt dat adoptie vanuit een emotioneel oogpunt belangrijk is voor de man, maar merkt op dat er andere manieren zijn om het gevoel dat de man deel uitmaakt van het gezin te formaliseren, bijvoorbeeld in een testament. Dit blijkt ook al geregeld te zijn. De rechtbank ziet het spanningsveld tussen juridisch ouderschap en sociaal ouderschap en de maatschappelijke ontwikkelingen op dit gebied. Het is aan de wetgever om dit spanningsveld te beoordelen en de noodzaak voor een wetswijziging te onderzoeken.

Conclusie

De rechtbank wijst het verzoek tot adoptie af.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 26-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2023:5615

Zaaknummer: C/16/556056

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kinderrechter vervangt de GI door een andere GI op verzoek van de moeder.

Feiten en omstandigheden

De minderjarige is onder toezicht gesteld en uit huis geplaatst in een gesloten accommodatie voor jeugdhulp. De moeder verzoekt de kinderrechter om de gecertificeerde instelling (GI), die de ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing uitvoert, te vervangen door een andere GI. Ter onderbouwing stelt de moeder dat het, ondanks de gesloten plaatsing van de minderjarige, de GI kennelijk niet lukt om haar vertrouwen te winnen en haar ervan te weerhouden weg te lopen. De moeder vindt het vooral zorgelijk dat er niet of nauwelijks contact met haar werd gezocht gedurende de periode dat minderjarige verdwenen was. De moeder heeft in een zitting ook al aangegeven voornemens te zijn om haar toestemming voor de gesloten plaatsing in te trekken omdat de GI de minderjarige onder andere geen veilige plek kan bieden, haar niet of nauwelijks behandeling wordt geboden en de doelen niet worden behaald. Ook komt de GI beloftes over opbouw van verlof en vrijheden niet na en schetst de GI een vertekend beeld door te stellen dat de moeder niet voor thuisplaatsing en thuishulp zou openstaan. De moeder geeft ook aan dat de minderjarige zich niet prettig en niet gehoord voelt in de groep en zichzelf beschadigt doordat beloftes niet worden nagekomen. Ook is het de GI niet gelukt om te voorkomen dat de minderjarige het afgelopen jaar al veertien keer is weggelopen, met zeer onveilige situaties tot gevolg. Dit komt de vertrouwensband tussen de moeder en de minderjarige niet ten goede en de moeder vreest dat de ontwikkeling van de minderjarige nog meer in gevaar komt. Naar de mening van de moeder, is een onwerkbaar situatie ontstaan met de GI die de ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing uitvoert en is dit niet in het belang van de minderjarige.

De GI geeft aan dat het duidelijk is dat de moeder en de GI over en weer geen vertrouwen meer in elkaar hebben en voert geen verweer tegen het verzoek van de moeder.

De minderjarige heeft in een kindgesprek kenbaar gemaakt dat zij behoefte heeft aan perspectief. De huidige gezinsvoogd neemt nooit contact op waardoor zij niet veel van de minderjarige weet en de minderjarige ook niet van haar. Ze is het ermee eens dat er andere

gezinsvoogden moeten komen.

Beoordeling en motivering

Op grond van artikel 1:259 BW kan de kinderrechter de GI die het toezicht heeft vervangen door een andere GI. Naar het onderdeel van de kinderrechter is vast komen te staan dat er tussen de GI enerzijds en de moeder en minderjarige anderzijds geen vertrouwensbasis meer is voor een verdere samenwerking. Daardoor dient de GI te worden vervangen voor een andere GI. De hoop is dat deze GI wel in staat is het vertrouwen van moeder en minderjarige in de hulpverlening te herstellen en zo de minderjarige de gewenste duidelijkheid over haar toekomst te kunnen bieden.

Conclusie

De kinderrechter vervangt de GI door een andere GI.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 19-09-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:6694

Zaaknummer: C/03/321234 / JERK 23-1465

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Beëindiging partneralimentatie vanwege grievend gedrag van de vrouw jegens haar ex-partner.

Feiten en omstandigheden

De man en de vrouw zijn in 2021 gescheiden. De man heeft alleen het gezag over de twee kinderen en zorgt feitelijk en financieel voor hen. Het verzoek van de vrouw om een omgangsregeling vast te stellen is afgewezen. Tijdens het huwelijk was sprake van veel huiselijk geweld door de vrouw jegens de man. Hij heeft hierdoor blijvend lichamelijk letsel en PTSS opgelopen. Ook bij een van de kinderen is PTSS geconstateerd. De vrouw heeft het gezin meerdere keren verlaten. Eén keer kwam zij zwanger terug. De man heeft dat kind opgevoed als zijn eigen kind. Hij wilde al vaker scheiden maar heeft dat pas doorgezet toen hij er, via de school, achter kwam dat ook de kinderen door de vrouw werden mishandeld en bedreigd. De vrouw is recent in de buurt gaan wonen. Zij staat regelmatig voor de deur, overdag maar ook 's nachts. Ze verstuurt grote hoeveelheden privé- en medische informatie over de man naar onder meer instanties en (sociale) media, hetgeen soms verstrekkingen heeft. De man is arbeidsongeschikt geraakt en werkt nu twintig uur. De prognose is dat dit niet meer zal veranderen. De vrouw verzoekt partneralimentatie bij vooruitbetaling. De man verzoekt het hof te bepalen dat hij niet langer onderhoudsplichtig is jegens de vrouw.

Beoordeling en motivering

Op grond van artikel 1:157 lid 1 BW kan de rechter een alimentatieplicht opleggen. Of dat van een gewezen partner kan worden gevraagd is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, waaronder ook niet-financiële factoren zoals gedragingen van de alimentatiegerechtigde. Gelet op het onherroepelijk karakter van een matiging of beëindiging moet dat met terughoudendheid worden beoordeeld. De vrouw heeft de door de man gestelde en met stukken onderbouwde feiten niet betwist. Het gedrag van de vrouw belemmert de man en kinderen bij het verwerken van hun, door haar toedoen ontstane, trauma's en verhindert hen hun leven na de scheiding vorm te geven.

Het hof is van oordeel dat de vrouw tijdens het huwelijk de grenzen van het toelaatbare in vergaande mate heeft overschreden en het grievende gedrag duurt nog steeds voort. Dat dit

gedrag waarschijnlijk is ingegeven door een psychische stoornis en dat deze stoornis al bestond tijdens het huwelijk, maakt het gedrag niet minder grievend. Het belet het hof ook niet de negatieve impact van haar gedrag in haar nadeel mee te wegen. Dat de vrouw de man niet bewust wil beschadigen maakt het lijden van de man en de kinderen niet minder. Anders dan de advocaat betoogt, volgt juist uit het feit dat het gedrag ook al tijdens het huwelijk bestond dat geen sprake is van 'niet ongebruikelijk gedrag bij een relatiebreuk'. Naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid is het in dit geval onaanvaardbaar van de man te verlangen dat hij nog langer in het levensonderhoud van de vrouw bijdraagt.

Conclusie

Het hof bepaalt dat de man niet langer onderhoudsplichtig is jegens de vrouw.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 14-11-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:2686

Zaaknummer: 200.327.422/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ontkenning vaderschap. Onvoldoende rechtvaardiging termijnoverschrijding. Niet-ontvankelijk.

Feiten en omstandigheden

Verzoeker vraagt de rechter om ontkenning van het vaderschap van zijn juridische vader, en vaststelling van het ouderschap van de man die ten tijde van verzoekers geboorte in 1939 met zijn moeder en juridische vader samenleefde, en die volgens verzoeker zijn biologische vader is.

Beoordeling en motivering

Ingevolge artikel 1:200 lid 6 BW moet een kind binnen drie jaar nadat het bekend is geworden met het feit dat de juridische vader niet de biologische vader is, een verzoek tot ontkenning van het vaderschap indienen. Het stellen van een termijn dient de rechtszekerheid en de bescherming van de belangen van het kind. De gevolgen van gegrondverklaring van een ontkenning zijn verstrekkend voor ouders en kind alsmede voor de burgerlijke stand, de nationaliteitsregels, de afstamming en het erfrecht. Daarom moet terughoudend worden omgegaan met het toestaan van inbreuken op de wettelijke termijn. Bij de beoordeling van de vraag of vasthouden aan de termijn een ongerechtvaardigde inbreuk op het familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 EVRM oplevert, moet het belang van verzoeker bij het in overeenstemming brengen van de biologische en juridische werkelijkheid zwaarder wegen dan de rechtszekerheid en het belang van derden.

Verzoeker heeft altijd geweten wie zijn biologische vader was en hij meende met de wijziging van zijn geslachtsnaam (in 1960) ook het juridisch vaderschap te hebben gewijzigd. Dat is opmerkelijk nu hij bijvoorbeeld als erfgenaam van zijn juridische vader zal zijn aangemerkt. Verzoeker heeft derhalve onvoldoende gesteld om de vervaltermijn buiten beschouwing te laten.

Conclusie

De rechtbank verklaart verzoeker niet-ontvankelijk in zijn verzoek.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 26-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2023:5617

Zaaknummer: C/16/555164

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof oordeelt dat de voortzetting van het bewind door de huidige bewindvoerder niet langer in het belang is van de vrouw. De gewichtige reden om de bewindvoerder te ontslaan zijn gelegen in de persoon van de vrouw. De bewindvoerder treft objectief gezien geen verwijt wat betreft de uitvoering van de taken als bewindvoerder.

Feiten en omstandigheden

Verzoekster is ernstig slechthorend, heeft een geestelijke beperking en staat wegens de lichamelijke en geestelijke toestand onder bewind. Ze heeft de kantonrechter verzocht om haar huidige bewindvoerder in te wisselen voor een andere. Dit verzoek werd afgewezen. Verzoekster komt in hoger beroep van de beschikking van de kantonrechter. Zij heeft moeite met de zakelijke benadering van de huidige bewindvoerder, ervaart stress en onrust, heeft als gevolg van de spanningen de hulp van een psycholoog moeten inschakelen en gebruikt medicijnen tegen hoge bloeddruk en hartproblemen. Ze heeft behoefte aan 'maatwerk', zoals een vast aanspreekpunt. Voor haar is het belangrijk dat tijd en ruimte is voor uitleg en dat langzaam en duidelijk wordt gesproken. De huidige bewindvoerder erkent dat dergelijk maatwerk thans niet voldoende tot de mogelijkheden behoort. De afgelopen tijd zijn er volgens hem onrust en wisselingen in het team waardoor het lastig is om één vast aanspreekpunt te kunnen bieden. Verzoekster had vroeger regelmatig contact met een andere bewindvoerder die ook bewindvoerder van haar moeder was. Ze zou graag deze bewindvoerder benoemd willen hebben en deze bewindvoerder is ook bereid gevonden om tot opvolgend bewindvoerder benoemd te worden.

Grieven

Volgens verzoekster is er sprake van een gewichtige reden om ontslag te verlenen aan haar huidige bewindvoerder en de door haar voorgestelde bewindvoerder als opvolgend bewindvoerder te benoemen.

Beoordeling en motivering

Het hof komt tot het oordeel dat er gewichtige redenen zijn, als genoemd in artikel 1:448 lid 2 BW, om (ambtshalve) ontslag te verlenen en de gewenste bewindvoerder te benoemen tot opvolgend bewindvoerder. Als gewichtige redenen ziet het hof het feit dat het niet langer in het belang van verzoekster is om het bewind met haar huidige bewindvoerder voort te zetten. Daarbij houdt het hof rekening met de zwaarte van de onderbewindstelling en de stress die de huidige bewindvoerder bij verzoekster veroorzaakt. Verzoekster wenst al lang en uitdrukkelijk en gemotiveerd een wisseling van de bewindvoerder. Ze heeft begrepen dat een nieuwe bewindvoerder niet betekent dat ze meer geld kan besteden. Volgens het hof valt de huidige bewindvoerder objectief gezien geen verwijt te maken over de wijze van zijn taakuitvoering. De noodzaak voor de wisseling is gelegen in de persoon van de verzoekster die behoefte heeft aan 'maatwerk'.

Conclusie

De grief van verzoekster slaagt. Het hof vernietigt de beschikking van de kantonrechter, ontslaat de bewindvoerder en benoemt de door verzoekster gewenste bewindvoerder tot opvolgend bewindvoerder.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 02-11-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:9256

Zaaknummer: 200.325.050

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De terminale ziekte staat niet in de weg aan de wilsbekwaamheid van de vrouw. Het hof constateert dat er sprake is van een duurzame ontwrichting van het huwelijk en bekrachtigt de echtscheidingsbeschikking van de rechtbank. Het hof is niet bevoegd kennis te nemen van het verzoek van de vrouw om de man te veroordelen in de berusting in de beschikking van het hof waardoor een reële executie daarvan mogelijk zou worden.

Feiten en omstandigheden

De partijen zijn in 2003 gehuwd en hebben een zoon. De vrouw is terminaal ziek en wil nog voordat ze overlijdt de echtscheiding. De man wil niet scheiden en meent dat de vrouw dat ook niet wil. Ze zou wilsbekwaam zijn, althans onder druk van haar familie staan. De rechtbank concludeert op basis van verklaringen van de notaris en de psychiater dat de vrouw wilsbekwaam is en oordeelt dat het huwelijk duurzaam is ontwricht. Het verzoek van de man tot het benoemen van een VIA-deskundige is afgewezen en de echtscheiding werd uitgesproken. De man is in hoger beroep gekomen. In een kortgedingprocedure, aangespannen door de vrouw, heeft de voorzieningenrechter de man bevolen om een akte van berusting aan de vrouw te verstrekken voor het geval hij niet in hoger beroep zou gaan tegen de echtscheidingsbeschikking. In deze akte zou bepaald zijn dat wanneer de man niet aan de veroordeling voldoet, het vonnis in de plaats treedt van zijn handtekening en medewerking waardoor de echtscheidingsbeschikking met spoed in de registers van de burgerlijke stand ingeschreven kan worden. Tegen dat vonnis heeft de man hoger beroep ingesteld. Ook de vrouw is in hoger beroep gekomen.

Grieven

De man voert aan dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat de vrouw wilsbekwaam is en dat het huwelijk duurzaam is ontwricht. Hij verzoekt om de vrouw alsnog niet-ontvankelijk te verklaren in haar verzoek, dan wel haar verzoek af te wijzen, dan wel alsnog een deskundigenonderzoek toe te staan.

De vrouw verzoekt om bekrachtiging van de bestreden beschikking en te bepalen dat de beschikking in de plaats treedt van de handtekening en de medewerking van de man voor de spoedige inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers. Subsidiair verzoekt de vrouw de man te veroordelen om binnen een uur na de te geven beschikking een ondertekende akte van berusting te verstrekken waarin de ambtenaar verzocht wordt de echtscheiding in te schrijven. Voor het geval de man zijn medewerking weigert, verzoekt de vrouw de rechter om te bepalen dat deze beschikking in de plaats treedt van de handtekening en medewerking van de man. Volgens de vrouw zijn er bijzondere omstandigheden, namelijk de korte tijd die haar nog resteert, die maken dat zij belang heeft bij het toewijzen van haar verzoeken.

Beoordeling en motivering

Het hof oordeelt dat de rechtbank op de juiste gronden tot de beslissing ten aanzien van de wilsbekwaamheid is gekomen. Ten aanzien van de wilsbekwaamheid geldt volgens het hof het uitgangspunt dat iedereen in principe wilsbekwaam is, totdat het tegendeel is bewezen. Dat de vrouw terminaal ziek is, betekent niet dat ze niet wilsbekwaam is. Ook de door de vrouw geraadpleegde psychiater heeft geen twijfel doen ontstaan aan haar wilsbekwaamheid. Dat het onderzoek via videoconsult heeft plaatsgevonden, is voor het hof geen reden om deze uitkomst in twijfel te trekken. De man heeft volgens het hof niets aangevoerd waardoor het hof aan de wilsbekwaamheid van de vrouw aangaande de echtscheiding twijfelt. Er is dan ook geen aanleiding om een deskundigenonderzoek te gelasten. Over de duurzame ontwrichting stelt het hof vast, gelet op artikel 1:151 BW en onder verwijzing van de memorie van toelichting bij dat artikel, dat de vrouw volhardt in haar wens om echtscheiding. Het huwelijk is volgens het hof duurzaam ontwricht, nu de vrouw wenst gescheiden te zijn voordat ze overlijdt, en ze dus niet meer met de man getrouwd wil zijn. De echtscheidingsbeschikking verklaart het hof niet uitvoerbaar bij voorraad. Gelet op artikel 1:163 lid 1 BW komt de echtscheiding tot stand door inschrijving van de beschikking in de registers van de burgerlijke stand. Een eis voor inschrijving is volgens artikel 1:20 lid 2 BW dat de echtscheidingsbeschikking onherroepelijk is geworden. Het hof verklaart zich gezien artikel 72 Rv onbevoegd in het verzoek van de vrouw om de man te veroordelen in de berusting in de beschikking. Deze rechtsvordering moet via een dagvaardingsprocedure bij de rechtbank worden ingesteld. Het hof acht een verwijzing ex artikel 73 Rv gelet op de omstandigheden niet opportuun.

Conclusie

De grieven van de man slagen niet. Het hof bekrachtigt de beschikking van de rechtbank. Het hof verklaart zich onbevoegd ten aanzien van het verzoek van de vrouw.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 21-09-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:9438

Zaaknummer: 200.332.280

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kort geding. Moeder is zonder toestemming van vader met kind verhuisd. Vordering tot terugverhuizing als ordemaatregel wordt afgewezen: in bodemprocedure zal moeten worden beslist of moeder mag verhuizen of niet. Moeder moet voorlopig wel zorgen dat zorgregeling wordt nageleefd, en moet dus reistijd en reiskosten voor haar rekening nemen.

Feiten en omstandigheden

Partijen, de ouders van het kind dat is geboren in 2019, zijn gescheiden. Zij hebben gezamenlijk ouderlijk gezag over hem. Hij woont bij zijn moeder. Vader is ingetrokken bij zijn broer, die in dezelfde straat woont. In een bodemprocedure bij deze rechtbank hebben beide partijen verzocht om wijziging van de zorgregeling. Ook heeft de moeder verzocht om te worden belast met eenhoofdig gezag. De rechtbank heeft in een tussenbeschikking een voorlopige zorgregeling bepaald en verdere behandeling van de verzoeken aangehouden in afwachting van het verloop van de voorlopige zorgregeling en de (trauma)behandeling van partijen. Moeder is in september 2023 (zonder toestemming van vader) naar een andere woonplaats verhuisd. Via haar advocaat heeft zij laten weten dat de omgang tussen het kind en de vader gewoon kan doorgaan en dat hij het kind op vrijdag kan ophalen voor de Jumbo in haar nieuwe woonplaats. Naar aanleiding van de verhuizing heeft de vader in de bodemprocedure aanvullend verzocht het kind onder toezicht te stellen en een raadsonderzoek te gelasten.

De vader vordert om:

- I. het kind voor de duur van het geding aan hem toe te vertrouwen;
- II. en III. de moeder te veroordelen tot onmiddellijke afgifte van het kind en diens paspoort aan vader;
- IV. haar te veroordelen om met het kind terug te verhuizen naar de woonplaats van de vader en hem weer in die gemeente in te schrijven;

V. het kind onder toezicht van de gecertificeerde instelling te stellen voor de duur van één jaar;

VI. een raadsonderzoek te gelasten naar het hoofdverblijf van het kind, de zorgregeling en het ouderlijk gezag.

Daartoe voert hij aan dat de moeder zonder zijn toestemming en zonder noodzaak met het kind is verhuisd. Dat is niet in het belang van het kind. De moeder heeft hulp nodig bij de opvoeding van het kind, maar na de verhuizing krijgt zij die niet en weet de hulpverlening niet meer hoe het met het kind gaat. Vader kan de zorg voor het kind wel op zich nemen, en zo kan het kind in zijn bekende en vertrouwde omgeving en op zijn oude school blijven. Bovendien maakt de verhuizing nakoming van de zorgregeling onmogelijk. Het is voor de vader niet te doen om elke week naar de woonplaats van de moeder te reizen. Het kind moet daarom aan hem worden toevertrouwd, totdat in de bodemprocedure definitief is beslist. Omdat er zorgen bestaan over het kind en de moeder niet in zijn belang handelt, vindt hij ondertoezichtstelling en een raadsonderzoek noodzakelijk.

Beoordeling en motivering

De gevorderde terugverhuizing en toevertrouwing

De voorzieningenrechter stelt voorop dat de moeder niet zonder toestemming van de vader mocht verhuizen: als zij al niet met de vader kon of wilde overleggen over haar wens te verhuizen, dan had zij een verzoek kunnen indienen bij de rechtbank. Nu stelt zij de vader (en de voorzieningenrechter) voor een voldongen feit. De advocaten van partijen hebben laten weten dat zij met de nodige spoed in de bodemprocedure een verzoek zullen indienen tot terugverhuizing, respectievelijk vervangende toestemming tot verhuizing. De voorzieningenrechter gaat ervan uit dat zij dat ook zullen doen. De vraag is of in de tussenliggende periode een ordemaatregel moet worden getroffen. De voorzieningenrechter beantwoordt die vraag ontkennend. Er moet worden getoetst of voorshands voldoende aannemelijk is dat de rechter in de bodemprocedure zal oordelen dat het kind zijn hoofdverblijf bij de vader zal hebben en/of dat het de moeder niet is toegestaan te verhuizen. Dat is niet het geval. In dit verband weegt mee dat de vader in de bodemprocedure heeft laten weten dat het hem niet mogelijk is om meer dan een paar uur per week te zorgen voor het kind. Hij vraagt nu toevertrouwing van het kind aan hem, zonder dat hij duidelijk heeft gemaakt dat zijn situatie zo is veranderd dat hij nu de volledige zorg voor het kind kan dragen. Toevertrouwing van het kind aan de vader is daarom vooralsnog niet aan de orde, zodat het zwaartepunt van de zorg vooralsnog bij de moeder ligt. Daarbij is in het kader van deze procedure voldoende gebleken dat zij in haar woonplaats beschikt over een steunsysteem, terwijl zij dat in de woonplaats van de vader niet heeft en dat direct contact tussen partijen

niet mogelijk is. Een en ander maakt dat op dit moment niet voorshands voldoende aannemelijk is dat in de bodemprocedure zal worden beslist dat de moeder met het kind in de woonplaats van de vader moet blijven wonen. Dit maakt dat de voorzieningenrechter de vordering om een ordemaatregel te treffen afwijst. Omdat nu nog niet kan worden voorspeld hoe de afweging van de belangen van partijen en van het kind in de bodemprocedure zal uitvallen en de voorzieningenrechter het niet in het belang van het kind vindt als hij in korte tijd verschillende keren zou moeten verhuizen, houdt de beslissing nu in dat het kind voorlopig (in afwachting van de uitkomst van de bodemprocedure) bij zijn moeder in haar woonplaats mag blijven wonen.

De voorzieningenrechter ziet wel aanleiding om ambtshalve een beslissing te nemen over de (voorlopige) zorgregeling. De moeder heeft na haar verhuizing aan de vader laten weten dat de zorgregeling gewoon kon doorgaan en dat hij het kind op vrijdagmiddag kon ophalen bij de Jumbo in haar woonplaats. Zo werkt het natuurlijk niet. Het is de keuze van de moeder geweest om zonder overleg te vertrekken, dus zij moet daarvan vooralsnog ook de consequenties dragen. Dit betekent dat de moeder voorlopig het halen en brengen van het kind voor haar rekening moet nemen. Gelet op de reistijd tussen de beide woonplaatsen vindt de voorzieningenrechter de huidige zorgregeling, die inhoudt dat het kind iedere vrijdagmiddag een paar uur bij de vader is, te belastend voor het kind. Daarbij is deze regeling niet haalbaar, als het kind na schooltijd vanuit de woonplaats van zijn moeder naar de woonplaats van zijn vader moet reizen en diezelfde dag weer terug moet. De voorzieningenrechter zal daarom bepalen dat de moeder het kind voorlopig op vrijdag na schooltijd naar de woonplaats van de vader moet brengen (of daartoe iemand moet inschakelen, of in ieder geval de reiskosten van de vader moet vergoeden als hij naar de woonplaats van de moeder wil reizen om meer tijd met het kind door te kunnen brengen) en dat de moeder hem op zaterdag om 18.00 uur op moet (laten) halen in de woonplaats van de vader. De voorzieningenrechter gaat er daarbij van uit dat het kind inderdaad kan blijven overnachten in het huis van de broer van de vader en dat de vader ook 's nachts goed voor de minderjarige kan zorgen. In het licht van het voorgaande zullen de vorderingen I tot en met IV worden afgewezen.

Ondertoezichtstelling en raadsonderzoek

De voorzieningenrechter is niet gebleken dat aan de criteria van artikel 1:255 lid 1 BW is voldaan. Weliswaar zijn er zorgen over de geestelijke gesteldheid van partijen waarvan het kind last heeft, maar in het kader van deze procedure is niet gebleken dat het niet goed gaat met hem of dat de moeder niet goed voor hem zorgt. Dit leidt de voorzieningenrechter ook af uit het feit dat de hulpverleners die (in het vrijwillig kader) in de oorspronkelijke woonplaats van partijen samen betrokken waren bij partijen, niet hebben aangedrongen op verdergaande

maatregelen. Zeker nu in de bodemprocedure ook ondertoezichtstelling is verzocht en in die procedure meer mogelijkheden zijn om te beoordelen of gedwongen hulpverlening nodig is, ziet de voorzieningenrechter geen noodzaak om op dit moment een ondertoezichtstelling uit te spreken. Vordering V zal worden afgewezen.

De Raad voor de Kinderbescherming vindt op korte termijn een raadsonderzoek niet nodig. Nu de vader in de bodemprocedure ook een raadsonderzoek heeft verzocht, is de voorzieningenrechter van oordeel dat het op de weg van een bodemrechter ligt om te bezien of het voor de beoordeling van de verzoeken noodzakelijk is dat zo'n onderzoek plaatsvindt. Ook vordering VI zal worden afgewezen.

Conclusie

De voorzieningenrechter bepaalt dat het kind voorlopig bij de vader zal zijn iedere vrijdag uit school tot zaterdag 18.00 uur, waarbij de moeder hem op vrijdagmiddag naar de vader in diens woonplaats brengt of laat brengen en op zaterdag om 18.00 uur in de woonplaats van de vader ophaalt of laat ophalen, en wijst af het meer of anders gevorderde.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 26-10-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:16146

Zaaknummer: C/09/654431

Wetsartikelen: